

Державна антикорупційна політика України

У статті розглянуті питання історії формування та розвитку державної антикорупційної політики в Україні. В процесі опрацювання її понятійного аспекту запропоновано під державною антикорупційною політикою розуміти сукупність державно-управлінських цілей, заходів, рішень, напрямів діяльності в сфері запобігання, протидії та боротьби з корупцією та порядку їх реалізації. Такий підхід дозволяє врахувати вже сформовані засади державно-управлінської науки. У наслідок опрацювання пакету антикорупційного законодавства, запропоновано в процесі визначення об'єктних сфер вищевказаної політики застосовувати інституційний підхід до їх формування, що, за необхідної диференціації до відповідних підсекторів, дозволить максимально охопити всі сфери життя суспільства антикорупційними заходами, потреба у яких безумовно на сьогодні досить висока, а також акцентувати в межах сектору загального державного управління особливу увагу на системі управління державними фінансами. З метою розбудови теоретичних засад державної вітчизняної антикорупційної політики запропонована періодизація її розвитку, яка передбачає виокремлення таких етапів: етап зародження державної антикорупційної політики (1991–1995 рр.); етап становлення та формування загальних положень державної антикорупційної політики (1996–2003 рр.); етап первинної імплементації міжнародних підходів до державної антикорупційної політики (2004–2014 рр.); етап розвитку інституційного забезпечення державної антикорупційної політики та активізації подальшої імплементації міжнародних підходів до державної антикорупційної політики (2015 р. – дотепер). Запропонований підхід відображає всі визначні кроки на шляху розбудови вітчизняної державної антикорупційної політики.

Ключові слова: державна антикорупційна політика; антикорупційна стратегія; історія розвитку; періодизація.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими практичними завданнями.

Сучасний етап розвитку суспільства демонструє сукупність небезпек та ризиків розвитку людства, зволікання в ліквідації яких може поставити власне останнє на межі його існування. Ці ризики небезпеки торкаються кліматичних, ресурсних, екологічних, техногенних, економічних, а також суспільних сфер. На подолання вказаних проблем фактично спрямовані сформовані на саміті та затверджені Генеральною асамблеєю ООН Цілі сталого розвитку [22]. Одною з найважливіших цілей суспільного розвитку є ціль 16 «Сприяння розбудові миролюбного і всеохопного суспільства задля сталого розвитку, забезпечення всім доступу до правосуддя і створення ефективних, підзвітних та інклюзивних інституцій на всіх рівнях», в межах якої виокремлено завдання щодо істотного скорочення масштабів корупції та хабарництва в усіх її сферах [21, 24]. Отже, тим самим, найбільш потужна глобальна міжнародна організація визнала нагальну необхідність подолання корупції, як одного з найнебезпечніших суспільних явищ. Вочевидь, системний підхід до подолання корупції може забезпечити виключно інститут держави через формування та реалізацію антикорупційної політики. Вірність даної гіпотези підкреслює особлива увага міжнародної ініціативи «Партнерство «Відкритий уряд», серед зобов'язань якої, в контексті впровадження високих стандартів професійної чесності у державному уряді, закріплено положення щодо проведення суворої антикорупційної політики спрямованої на подолання корупції та хабарництва у всіх інституційних секторах [25].

Аналіз останніх досліджень та публікацій, на які спирається автор. Питання запобігання та протидії корупції розглядали у різні часи: С.Васильєва, В.Гладких, В.Глушков, А.Закалюк, В.Захарова, М.Камлик, С.Лашкет, М.Мельник, О.Прохоренко, В.Тимошенко, М.Хавронюк та інші. Проблематика антикорупційної політики авторитетно прозвучала у працях: В.Башкатової, О.Бусола, Р.Гречанюка, Д.Грицишена, В.Євдокимова, В.Журавського, Л.Зубкової, М.Кравчука, С.Лашкета, О.Маркєєвої, А.Новака, В.Ноніка, С.Свірко, О.Світличного, І.Супрунової та інших. Віддаючи належне здобуткам попередників, підкреслимо перманентну актуальність вказаної вище тематики, зважаючи на роль антикорупційної політики в розбудові та розвитку демократичного суспільства.

Постановка завдання. Дослідити понятійний апарат антикорупційної політики, історію її формування в Україні та напрями її розвитку у майбутньому.

Викладення основного матеріалу. Формування тезауруса антикорупційної складової вітчизняного державного управління відбувається поступово. Попри чисельні публікації з проблематики державної

антикорупційної політики на сьогодні існує незначна кількість визначень поняття «державна антикорупційна політика», до яких варто зарахувати перед усім ті, що були запропоновані науковцями:

- «напрямок дій та відповідний комплекс заходів, обраний і здійснюваний органами державної влади та органами місцевого самоврядування за підтримки суспільства та у співпраці з його інститутами для вирішення проблем корупції у всіх сферах суспільного життя» [13];

- «передбачений законами та підзаконними нормативно-правовими актами комплекс правових, економічних, освітніх, виховних, організаційних та інших заходів, що формуються і реалізуються органами державної влади, місцевого самоврядування та громадськістю з метою виявлення, припинення фактів корупції, усунення детермінант, що її опосередковують, відновлення порушених прав і законних інтересів фізичних, юридичних осіб та держави» [3];

- «напрямок узгоджених дій держави і суспільства щодо усунення (мінімізації) причин і умов, які породжують корупцію в різних сферах життя. Дієвий підхід полягає в системному і постійному запобіганні та протидії корупції з метою її зведення до незначного рівня й підтримки на такому рівні» [1].

Окремо доречно навести єдине нормативно закріплене в 2009 році, але в 2011 році скасоване разом з нормативним носієм, визначення антикорупційної політики, яке пропонує розглядати останню як «комплекс правових, економічних, освітніх, виховних, організаційних та інших заходів, спрямованих на створення системи запобігання та протидії корупції і усунення причин її виникнення» [16]. Наведені визначення безумовно є досить ґрунтовними, втім, вони мають дещо слабкий державно-управлінський базис.

Його посилення в контексті розвитку визначення поняття «державна антикорупційна політика» можлива за умов врахування фундаментальним підходів науки про державне управління щодо державної політики загалом. Варто нагадати, що під державною політикою провідні вчені в галузі державного управління нашої країни розуміють «сукупність ціннісних цілей, державно-управлінських заходів, рішень і дій, порядок реалізації державно-політичних рішень (поставлених державною владою цілей) і системи державного управління розвитком країни» [2]. Отже, цілком логічно є пропозиція щодо ідентифікації державної антикорупційної політики як сукупності державно-управлінських цілей, заходів, рішень, напрямів діяльності в сфері запобігання, протидії та боротьби з корупцією та порядку їх реалізації.

Вперше в незалежній Україні державно-управлінські цілі та рішення щодо боротьби з корупцією знайшли своє відображення в Законі України «Про боротьбу з корупцією» (1995 р.), в якому було визначено [6]:

- поняття корупції;
- склад корупційних діянь;
- суб'єкти корупційних діянь;
- суб'єкти-інституції боротьби з корупцією;
- загальні напрями попередження корупції у вигляді спеціальних обмежень щодо державних службовців та інших осіб, а також фінансового контролю;
- відповідальність за корупційні діяння та інші правопорушення, пов'язані з корупцією;
- усунення наслідків корупційних діянь та інші правопорушень, пов'язаних з корупцією;
- контролю та нагляд за виконанням законів у сфері боротьби з корупцією.

Впродовж наступних 10 років Україною, з метою посилення дієвості державної антикорупційної політики, було підписано (2003 р.) ратифіковано (2006 р.) дві міжнародні Конвенції щодо питань корупції, а саме [12, 14]: Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції, Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією (ETS 173). Вказані конвенції окреслили стан справ боротьби з корупцією, закріпили міжнародні цілі боротьби з корупцією, понятійний апарат, умови захисту суверенітету країн-підписантів, заходи щодо запобігання, міжнародне співробітництво в межах останньої, перелік кримінальних правопорушень пов'язаних з корупцією, правоохоронну діяльність в цій сфері, заходи щодо повернення активів, технічну допомогу, обмін інформацією, а також механізми реалізації конвенцій та контроль за виконанням [6, 12]. Підписання вказаних Конвенцій сприяло подальшому розвитку державної антикорупційної політики України, що призвело до прийняття в 2009 році пакету нормативно-правових актів в сфері антикорупційної діяльності держави, зокрема (в хронологічному порядку) [9, 7, 16]:

- Закону України «Про засади запобігання та протидії корупції»;
- Закону України «Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень»;
- Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Зasad антикорупційної політики».

В першому законодавчому акті було значно розширено коло: суб'єктів відповідальності за корупційні правопорушення, суб'єктів, що реалізують заходи з запобігання та протидії корупції, заходів щодо запобігання та протидії корупції; а також прописано участь громадськості в заходах щодо запобігання та протидії корупції, уточнено відповідальність за корупційні правопорушення, усунення наслідків корупційних правопорушень, контроль та нагляд за виконанням законів в сфері запобігання та протидії корупції, а також закріплено положення щодо міжнародного співробітництва.

Другим законодавчим актом закріплювались: відповідальність юридичної особи за кримінальне правопорушення; види стягнень; умови: накладання штрафу, заборони займатися певним видом діяльності, конфіскації майна, ліквідації юридичної особи, призначення стягнень за сукупність корупційних правопорушень; порядок провадження у справах стосовно юридичних осіб; закріплено підстави для порушення провадження у справі стосовно юридичних осіб; підсудність справ стосовно юридичних осіб; ідентифіковано особи, що беруть участь у розгляді в суді справи стосовно юридичної особи; ідентифіковано представника юридичної особи; права прокурора; терміни розгляду справ; порядок: ухвалення постанови у справі стосовно юридичної особи, забезпечення виконання постанови суду, оскарження постанови у справі стосовно юридичної особи; обсяг перевірки справи судом апеляційної інстанції; терміни та порядок розгляду справи судом апеляційної інстанції; повноваження суду апеляційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги; визначено підстави для провадження за нововиявленими обставинами; ідентифіковано термін подання заяви про перегляд постанови чи ухвали за нововиявленими обставинами, форму та зміст останньої; порядок розгляду справи за нововиявленими обставинами; регламент виконання постанови (ухвали) суду.

Третім нормативним актом вперше було унормовано: поняття антикорупційна політика, принципи останньої, основні завдання та шляхи їх виконання, а також закріплено положення щодо державного та громадського контролю за реалізацією антикорупційної політики.

Попри безумовну значущість всього пакету перерахованих документів, всі вони втратили чинність у 2011 році [15].

Втім, корупційні проблеми в країні лише накопичувалися, що спричинило потребу у формування оновленого документу державної антикорупційної політики – Закону України «Про запобігання корупції» – який і було ухвалено наприкінці 2014 року [8]. Вказаний нормативний акт якісно вирізняється від попередніх сукупністю розширених та оновлених положень, а саме [8]:

- розвинутим тезаурусом;
- ідентифікованим законодавством в сфері запобігання корупції;
- розширеним складом суб'єктів, на які поширюється дія антикорупційного законодавства;
- розвинуто інституційні засади державного управління антикорупційною діяльністю через запровадження нового суб'єкту формування та реалізації антикорупційної політики – Національне агентство з питань запобігання корупції (визначено його статус, керівництво, порядок проведення конкурсного відбору та призначення Голови Національного агентства з питань запобігання корупції, повноваження Голови Національного агентства з питань запобігання корупції та його заступників, організація діяльності Національного агентства з питань запобігання корупції, гарантії незалежності агентства, повноваження та права агентства, контроль за його діяльністю, правовий статус працівників агентства та їх соціальний захист, порядок оплати праці, фінансове та матеріально-технічне забезпечення агентства, порядок внутрішнього контролю в його межах);

- прописано порядок формування та реалізації антикорупційної політики: головним інструментом якої визначено антикорупційну стратегію, яка реалізується відповідно до державної антикорупційної програми; закріплено моніторинг та оцінку ефективності реалізації державної антикорупційної політики; порядок формування та затвердження антикорупційних програм; форму участі громадськості в заходах щодо запобігання корупції;

- розвинуто положення щодо запобігання корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням в частині обмежень щодо: використання службових повноважень чи свого становища, одержання подарунків, сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності, періоду після припинення відповідної державної діяльності, а також запобігання одержанню неправомірної вигоди або подарунка та поводження з ними;

- закріплено положення щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, як то: вжиття відповідних заходів внутрішнього, зовнішнього та самостійного врегулювання конфлікту інтересів; усунення від виконання завдань, вчинення дій, прийняття рішення чи участі у його прийнятті; обмеження доступу інформації; перегляд обсягу службових повноважень; здійснення повноважень піж зовнішнім контролем; переведення, звільнення особи тощо;

- закріплено правила етичної поведінки, зокрема: вимоги до поведінки осіб, порядок їх дотримання, власне деталізація принципів етичної поведінки (законність та етичність діяльності, пріоритет інтересів, політична неупередженість, неупередженість; компетентність та ефективність, нерозголошення інформації, утримання від виконання незаконних рішень та доручень);

- прописано порядок фінансового контролю в межах запобігання корупції в розрізі процедур: заповнення та подання декларації, облік та оприлюднення декларації, контроль та перевірка декларації, моніторинг способу життя суб'єктів декларування, додаткові заходи та особливості здійснення фінансового контролю;

- закріплено положення щодо захисту викривачів в розрізі: загальних підходів щодо державного захисту викривачів; забезпечення умов щодо повідомлення інформації про можливі факти корупційних

правопорушень; права та гарантії викривача, захист його: трудових прав, прав на анонімність та конфіденційність, на отримання інформації, на винагороду; винагорода викривачу; його юридична відповідальність тощо;

- прописано інші механізми запобігання та протидії корупції, а саме: заборона на одержання пільг, послуг, майна органами влади; антикорупційна експертиза; спеціальна перевірка та порядок її проведення; результати проведення спеціальної перевірки; порядок формування Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення; вимоги щодо прозорості та доступу до інформації;

- закріплено загальні підходи механізму запобігання корупції у діяльності юридичних осіб, якими: описано засади запобігання корупції у діяльності юридичних осіб, порядок формування та змістовні складові антикорупційної програми юридичних суб'єктів, вимоги до останньої, правовий статус Уповноваженого;

- прописано відповідальність за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення та усунення їх наслідків, як то: власне відповідальність за вказані правопорушення, відшкодування збитків, шкоди, незаконні акти та правочини, відновлення прав і законних інтересів на відшкодування збитків від корупційних дій, вилучення незаконно набутих та необґрунтованих активів;

- порядок міжнародного співробітництва.

На реалізацію широкого кола цілей, завдань, напрямів діяльності в межах закріпленої вказаним вище Законом державної антикорупційної політики, з метою посилення інституційної спроможності державного апарату в сфері антикорупційної діяльності, фактично одночасно було сформовано такі суб'єкти такої діяльності [10, 11, 20]:

- Національне антикорупційне бюро України;
- Національну раду з питань антикорупційної політики;
- Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів.

Водночас Законом України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 роки» було презентовано основні напрями реалізації державної антикорупційної політики на середньострокову перспективу; до них ввійшли [4]:

- запобігання корупції (зокрема: запобігання корупції у представницьких органах влади; створення доброчесної публічної служби; запобігання корупції у діяльності органах виконавчої влади; запобігання корупції у сфері державних закупівель; запобігання корупції у судовій системі та органах кримінальної юстиції; запобігання корупції у приватному секторі; доступ до інформації);
- покарання за корупцію;
- формування негативного ставлення до корупції.

Аналіз ухвалених упродовж 2014 р. та охарактеризованих унормованих положень державної антикорупційної політики свідчить про її значну гармонізацію до міжнародних державних антикорупційних підходів. Отже, 2014 р. став поворотним у розбудові державної антикорупційної політики на засадах міжнародних стандартів.

Попри розробку проекту Закону України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2018–2020 роки», останній не набув статусу Закону. Втім, у 2022 році Верховною радою України було ухвалено чергову Антикорупційну стратегію на 2021–2025 рр., згідно з якою найближчим часом потребують розв'язання такі проблеми [5]:

- підвищення ефективності системи запобігання і протидії корупції (за напрямами: формування та реалізації державної антикорупційної політики; формування негативного ставлення до корупції; врегулювання конфлікту інтересів, дотримання загальних обмежень та заборон, правил етичної поведінки; здійснення заходів фінансового контролю; забезпечення доброчесності політичних партій та виборчих кампаній; захист викривачів корупції);
- запобігання корупції у пріоритетних сферах (за напрямами: справедливий суд, прокуратура та органи правопорядку; державне регулювання економіки; митна справа та оподаткування; державний та приватний сектори економіки; будівництво, земельні відносини та інфраструктура; сектор оборони; охорона здоров'я, освіта та соціальних захист);
- забезпечення невідворотності відповідальності за корупцію (за напрямами: дисциплінарна відповідальність; адміністративна відповідальність; кримінальна відповідальність).

Ретельне опрацювання вказаного нормативного документу свідчить про подальшу розбудову механізму антикорупційної діяльності з поглибленням деталізації напрямів в контексті їх структурування, Втім, обраний за другою проблемою підхід вирізняється певною безсистемністю, оскільки побудований на змішаному діяльнісно-галузевому підході, фрагментарне застосування положень якого призвело до випадіння з фокусу уваги державного управління, яке є основним об'єктом державної антикорупційної політики. Натомість пропонується застосовувати інституціональний підхід, за яким векторні напрями діяльності відповідних суб'єктів реалізації державної антикорупційної політики будуть спрямовані на

сектори: нефінансових корпорацій; фінансових корпорацій; загального державного управління; домашніх господарств; некомерційних організацій. Такий підхід, за необхідної диференціації до відповідних підсекторів, дозволить максимально охопити всі сфери життя суспільства антикорупційними заходами, потреба у яких безумовно на сьогодні досить висока. Водночас особливого акценту потребує системи управління державними фінансами, вплив корупції на яку не лише призводить до невірних витрат бюджетних коштів, а й значно знижує ефективність державного управління загалом [17, 18, 19, 23].

В цілому розглянутий матеріал дозволяє стверджувати про наявність чітко вираженої періодизації розвитку державної антикорупційної політики в Україні, за якою пропонується виокремлювати такі етапи:

- етап зародження державної антикорупційної політики (1991–1995 рр.);
- етап становлення та формування загальних положень державної антикорупційної політики (1996–2003 рр.);
- етап первинної імплементації міжнародних підходів до державної антикорупційної політики (2004–2014 рр.);
- етап розвитку інституційного забезпечення державної антикорупційної політики та активізації подальшої імплементації міжнародних підходів до державної антикорупційної політики (2015 р. – дотепер).

Запропонований підхід відображає всі визначні кроки на шляху розбудови вітчизняної державної антикорупційної політики.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Представлені авторські пропозиції призначені сприяти формуванню науково-обґрунтованих положень як галузі науки про державне управління в сфері антикорупційної діяльності в цілому, так і державної антикорупційної політики, зокрема. Їх реалізація сприятиме подоланню такого нищівного для суспільства явища, яким є корупція, а, отже, подальшому поглибленню демократичних засад суспільного життя.

Список використаної літератури:

1. Антикорупційна політика [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://vue.gov.ua/Антикорупційна_політика.
2. Державна політика : підручник / ред. кол.: Ю.В. Ковбасюк (голова), К.О. Ващенко (заст. голови), Ю.П. Сурмін (заст. голови) та ін. ; Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України. – К. : НАДУ, 2014. – 448 с.
3. Заброда Д.Г. Поняття державної антикорупційної політики / Д.Г. Заброда // Право і безпека. – 2012. – № 2 (44). – С. 98–104.
4. Закон України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 роки» від 14.10.2014 № 1699-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1699-18#Text>.
5. Закон України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2021–2025 роки» № 2322-IX, чинний, 20.06.2022 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#n8>.
6. Закон України «Про боротьбу з корупцією» від 5 жовтня 1995 року № 356/95-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/356/95-вр/ed19951005#Text>.
7. Закон України «Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень» від 11 червня 2009 року № 1507-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1507-17/ed20090611#Text>.
8. Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>.
9. Закон України «Про засади запобігання та протидії корупції» від 11 червня 2009 року № 1506-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1506-17/ed20090611#Text>.
10. Закон України «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» від 10 листопада 2015 року № 772-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/772-19#Text>.
11. Закон України «Про Національне антикорупційне бюро України» від 14 жовтня 2014 року № 1698-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text>.
12. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції ; ратифіковано із заявами Законом № 251-V від 18.10.2006 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16/ed20061018#Text.
13. Кравченко С.О. Підходи до розуміння антикорупційної політики в публічному управлінні / С.О. Кравченко // Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія : Державне управління. – 2018. – Т. 29 (68). – № 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/2_2018/2_2018.pdf#page=34.
14. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією (ETS 173) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101#Text.
15. Про визнання такими, що втратили чинність, деяких законів України щодо запобігання та протидії корупції : Закон України від 21.12.2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2808-17#Text>.

16. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Зasad антикорупційної політики» від 8 грудня 2009 р. № 1688-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1688-2009-p#Text>.
17. Свірко С.В. Сучасний розвиток системи управління державними фінансами України: обліковий сегмент в забезпеченні інноваційно-інвестиційного вектору спрямування / С.В. Свірко // Вісник ЖДТУ. Серія : Економічні науки. – Житомир : ЖДТУ, 2018. – Вип. 1 (83). – С. 56–65.
18. Свірко С.В. Державні фінанси України: ретроспективний погляд крізь обліковий аспект / С.В. Свірко, Б.Ю. Кузьмінський // Незалежний аудитор. – 2015. – № 12 (II). – С. 21–32.
19. Свірко С.В. Державне управління в сфері бюджетної безпеки в контексті модернізації системи управління державними фінансами України: механізми, напрями, завдання / С.В. Свірко, Т.О. Тарасова // Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. – 2020. – № 4. – Т. 2. – С. 294–308.
20. Указ Президента України «Про Національну раду з питань антикорупційної політики» від 14.10.2014 № 808/2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/808/2014#Text>.
21. Kamalam Dr.S. Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development / Dr.S. Kamalam // Pondicherry Journal of Nursing [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.jaypeedigital.com/doi/PJN/pdf/10.5005/pjn-11-2-42>.
22. Sustainable Development Goals [Electronic resource]. – Access mode : <https://sdgs.un.org>.
23. Svirko S.V. Public finance of Ukraine: decisive vectors, result and problem of development / S.V. Svirko, B.Yu. Kuzminsky // Independent author. – 2015. – Vol. 13 (III). – P. 24–31.
24. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.undp.org/ukraine/publications/transforming-our-world-2030-agenda-sustainable-development>.
25. Open Government Declaration. – September 2011 [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.opengovpartnership.org/open-government-declaration>.

References:

1. *Antykorupciina polityka*, [Online], available at: https://vue.gov.ua/Antykorupciina_polityka
2. Kovybasiuk, Ju.V., Vashchenko, K.O. and Surmin, Yu.P. et al. (ed.) (2014), *Derzhavna polityka, pidruchnyk*, Nac. akad. derzh. upr. pry Prezydentovi Ukrainy, NADU, K., 448 p.
3. Zabroda D.G. (2012), «Poniattia derzhavnoi antykoruptsiynoi polityky», *Pravo i bezpeka*, No. 2 (44), pp. 98–104.
4. VRU (2014), *Zakon Ukrainy «Pro zasady derzhavnoii antykoruptsiynoi polityky v Ukraini (Antykoruptsiyna stratehiia) na 2014–2017 roky»* vid 14.10.2014 No. 1699-VII, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1699-18#Text>
5. VRU (2022), *Zakon Ukrainy «Pro zasady derzhavnoii antykoruptsiynoi polityky v Ukraini (Antykoruptsiyna stratehiia) na 2021–2025 roky»*, № 2322-IX, chynnyi, 20.06.2022, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#n8>
6. VRU (1995), *Zakon Ukrainy «Pro borotbu z koruptsiieiu»*, vid 5 zhovtnia 1995 roku № 356/95-VR, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/356/95-vp/ed19951005#Text>
7. VRU (2009), *Zakon Ukrainy «Pro vidpovidalnist yurydychnykh osib za vchynennia koruptsiinykh pravoporushen»*, vid 11 chervnia 2009 roku No. 1507-VI, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1507-17/ed20090611#Text>
8. VRU (2014), *Zakon Ukrainy «Pro zapobihannia koruptsii»*, vid 14 zhovtnia 2014 roku No. 1700-VII, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
9. VRU (2009), *Zakon Ukrainy «Pro zasady zapobihannia ta protydii koruptsii»*, vid 11 chervnia 2009 roku No. 1506-VI, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1506-17/ed20090611#Text>
10. VRU (2015), *Zakon Ukrainy «Pro Natsionalne ahentsvo Ukrainy z pytan vyavleniia, rozshuku ta upravlinnia aktyvamy, oderzhanymy vid koruptsiinykh ta inshykh zlochyniv»*, vid 10 lystopada 2015 roku No. 772-VIII, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/772-19#Text>
11. VRU (2014), *Zakon Ukrainy «Pro Natsionalne antykoruptsiyne biuro Ukrainy»*, vid 14 zhovtnia 2014 roku No. 1698-VII, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text>
12. VRU (2006), *Konventsiiia Orhanizatsii Obiednanykh Natsii proty koruptsii*, ratyfikovano iz zaiavamy Zakonom No. 251-V vid 18.10.2006, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16/ed20061018#Text
13. Kravchenko, S.O. (2018), «Pidkhody do rozuminnia antykoruptsiynoi polityky v publichnomu upravlinni», *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho, Seriia Derzhavne upravlinnia*, Vol. 29 (68), No. 2, [Online], available at: http://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/2_2018/2_2018.pdf#page=34
14. VRU (2007), *Kryminalna konventsiiia pro borotbu z koruptsiieiu (ETS 173)*, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101#Text
15. VRU (2010), *Zakon Ukrainy «Pro vyznannia takymy, shcho vtratyly chynnist, deiakyykh zakoniv Ukrainy shchodo zapobihannia ta protydii koruptsii»*, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2808-17#Text>
16. KMU (2009), *Rozporiadzhennia «Pro skhvalennia Zasad antykoruptsiynoi polityky»*, vid 8 hrudnia 2009 r. No. 1688-r., [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1688-2009-p#Text>
17. Svirko, S.V. (2018), «Suchasnyi rozvytok systemy upravlinnia derzhavnymy finansamy Ukrainy: oblikovyi sehment v zabezpechenni innovatsiino-investytsiinoho vektoru spriamuvannia», *Visnyk ZhDTU, Seriia Ekonomichni nauky*, Issue 1 (83), ZhDTU, Zhytomyr, pp. 56–65.
18. Svirko, S.V. and Kuzminskyi, B.Yu. (2015), «Derzhavni finansy Ukrainy: retrospektyvnyi pohliad kriz oblikovyi aspekt», *Nezalezhnyi audytor*, No. 12 (II), pp. 21–32.

19. Svirko, S.V. and Tarasova, T.O. (2020), «Derzhavne upravlinnia v sferi biudzhetnoi bezpeky v konteksti modernizatsii systemy upravlinnia derzhavnymy finansamy Ukrainy: mekhanizmy, napriamy, zavdannia», *Visnyk KhNAU im. V.V. Dokuchaieva*, No. 4, Vol. 2, pp. 294–308.
20. VRU (2014), *Ukaz Prezidenta Ukrainy «Pro Natsionalnu radu z pytan antykoruptsiinoi polityky»*, vid 14.10.2014 No. 808/2014, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/808/2014#Text>
21. Kamalam, Dr.S., «Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development», *Pondicherry Journal of Nursing*, [Online], available at: <https://www.jaypeedigital.com/doi/PJN/pdf/10.5005/pjn-11-2-42>
22. *Sustainable Development Goals*, [Online], available at: <https://sdgs.un.org>
23. Svirko, S.V. and Kuzminsky, B.Yu. (2015), «Public finance of Ukraine: decisive vectors, result and problem of development», *Independent author*, Vol. 13 (III), pp. 24–31.
24. *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*, [Online], available at: <https://www.undp.org/ukraine/publications/transforming-our-world-2030-agenda-sustainable-development>
25. *Open Government Declaration*, (September 2011), [Online], available at: <http://www.opengovpartnership.org/open-government-declaration>

Наумчук Катерина Миколаївна – доктор філософії з публічного управління та адміністрування, доцент кафедри національної безпеки, публічного управління та адміністрування Державного університету «Житомирська політехніка»

<https://orcid.org/0000-0002-4195-5124>.

Наукові інтереси:

- публічне управління національною безпекою;
- антикорупційна діяльність в сфері національної безпеки.

Naumchuk K.M.

State domestic anti-corruption policy: history of formation and development

The article deals with issues of the history of the formation and development of state anti-corruption policy in Ukraine. In the process of working out its conceptual aspect, it is proposed to understand the state anti-corruption policy as a set of state management goals, measures, decisions, areas of activity in the field of prevention, counteraction and fight against corruption and the order of their implementation. This approach makes it possible to take into account the already formed principles of public management science. As a result of developing a package of anti-corruption legislation, it is proposed to apply an institutional approach to their formation in the process of determining the target areas of the above-mentioned policy, which, with the necessary differentiation into the relevant subsectors, will allow to maximally cover all spheres of society with anti-corruption measures, the need for which is certainly quite high today, as well as emphasize within the general public administration sector special attention on the public finance management system. In order to develop the theoretical foundations of the state domestic anti-corruption policy, a periodization of its development is proposed, which involves distinguishing the following stages: the birth stage of the state anti-corruption policy (1991-1995); the stage of formation and formation of general provisions of the state anti-corruption policy (1996-2003); the stage of initial implementation of international approaches to state anti-corruption policy (2004-2014); the stage of development of institutional support of state anti-corruption policy and activation of further implementation of international approaches to state anti-corruption policy (2015 - until now). The proposed approach reflects all significant steps on the way to building the national state.

Keywords: state anti-corruption policy; anti-corruption strategy; history of development; periodization.

Стаття надійшла до редакції 24.04.2023.